

роль. Крім цього, М.І. Михальченко (разом із В.П. Андрущенком) є фундатором Інституту вищої освіти НАПН України.

Микола Іванович опублікував понад 500 наукових праць, серед яких 19 монографій (індивідуальних та у співавторстві). Найбільший резонанс у наукових та політичних колах, а також із-поміж широкої громадськості викликали його праці «Украинское общество: трансформация, модернизация, или лимитроф Европы?» (2001) і «Украина разделенная в себе: от Леониды до Виктории» (2012). У цих монографіях показано фундаментальну відмінність процесів «трансформації» і «модернізації» в Україні, зокрема, через аналіз діяльності її чотирьох Президентів, осмислено сучасну політичну історію України. Іншими визначними науковими працями Миколи Івановича є: «Политическая идеология как форма общественного сознания» (1981); «Марксистская идеология /in natura/» (1991); «Беловежье. Л. Крав-

чук. Украина 1991 — 1995» (у співавторстві з В.П. Андрущенком) (1996); «Український експеримент на терезах гуманізму» (у співавторстві з Г.П. Дашутіним) (2001); «Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи» (2004); «Корупція в Україні: політико-філософський аналіз» (у співавторстві з О.М. Михальченко та Є.В. Невмержицьким) (2010).

М.І. Михальченко підготував 38 кандидатів та 43 доктори наук. Він заслужений діяч науки і техніки України (2001), нагороджений знаком «Відмінник освіти України» (2001), орденами «За заслуги» III ступеня (2002) та «За заслуги» II ступеня (2012), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2007), Почесною грамотою Верховної Ради України (2009).

Наукова громадськість, колеги, друзі й учні шлють найщиріші вітання Миколі Івановичу з нагоди його ювілею, зичать йому міцного здоров'я, активної життєвої позиції і нових наукових досягнень.

70-річчя члена-кореспондента НАН України М.І. ПОРТЕНКА

Микола Іванович Портенко — видатний український математик у галузі теорії випадкових процесів — народився 23 лютого 1942 р. на Черкащині. Наукову діяльність розпочав

ще у студентські роки, навчаючись на механіко-математичному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1958–1963). Тут він слухав лекції Й.І. Гіхмана, А.В. Скорохода, М.Й. Ядренка. Під впливом цих відомих математиків формувалися наукові інтереси майбутнього вченого. Після закінчення університету М.І. Портенко вступив до аспірантури при механіко-математичному факультеті, яку закінчив у 1966 р., захистивши під керівництвом Й.І. Гіхмана кандидатську дисертацію «Некоторые результаты теории аддитивных функционалов от марковских процессов» (1967).

У 1966 р. М.І. Портенко переїхав у Донецьк. Там в Інституті прикладної математики і механіки АН УРСР Микола Іванович плідно працював, поєднуючи наукову робо-

ту з педагогічною діяльністю в Донецькому державному університеті. Вагомі результати він одержав, досліджуючи невід'ємні адитивні функціонали від марковських процесів, зокрема ті, що стосуються формулювання граничних теорем для кількості перетинів дискретною апроксимацією багатовимірного дифузійного процесу межі цієї ділянки.

У 1972 р. М.І. Портенко повернувся до Києва і почав працювати в Інституті математики АН УРСР в очолюваному А.В. Скороходом відділі теорії випадкових процесів. Співпраця з цим видатним ученим мала великий вплив на Миколу Івановича й на вибір ним напрямів наукових досліджень. Уже на початку роботи у відділі він зацікавився проблемою побудови математичної моделі явища дифузії, для якої основні характеристики — вектор перенесення й матриця дифузії — не є локально обмеженими функціями. Застосовуючи і розвиваючи аналітичні методи, що ґрунтуються на теорії теплових і параболічних потенціалів, а також методи стохастичного аналізу, М.І. Портенко вперше побудував важливі класи квазидифузійних процесів із достатньо регулярною матрицею дифузії і вектором перенесення, який є локально необмеженим та інтегрованим у деякому достатньо високому ступені або являє собою узагальнену функцію типу похідної від міри, зосередженої на достатньо

гладкій поверхні. Результати досліджень із цієї тематики були підсумовані в докторській дисертації, яку Микола Іванович успішно захистив у 1978 р., а також у його монографії «Обобщенные диффузионные процессы» (перекладена англійською мовою).

Найвідомішими результатами досліджень М.І. Портенка є побудова теорії дифузійних процесів у просторах із напівпрозорими мембранами. Сьогодні такі процеси вивчають багато як вітчизняних, так й іноземних учених, а Микола Іванович, без сумніву, залишається лідером цієї галузі теорії ймовірностей. Більшість результатів досліджень із цього напрямку підсумовано в монографіях ученого «Дифузія в середовищах з напівпрозорими мембранами», «Процеси дифузії в середовищах з мембранами». Під керівництвом Миколи Івановича з цієї тематики докторську дисертацію захистив Б.І. Копитко, завідувач кафедри вищої математики Львівського національного університету імені Івана Франка.

У 1995 році М.І. Портенка було обрано членом-кореспондентом НАН України. Учений — лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2003).

Наукове товариство, колеги, друзі щиро вітають Миколу Івановича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я й вагомих результатів у дослідницькій сфері.